

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973)

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

Nr. 105.197 van 27 maart 2002

A. 78.755/XI-15.371

In zake: **BERTRAND** Pierre,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. A. FRANKIN, advocaat,
rue de l'Yser 286
4430 Ans,

tegen:

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door
de Minister van Justitie.

DE RAAD VAN STATE, XIe KAMER,

Gezien het op 28 mei 1998 ingediende verzoekschrift waarbij
Pierre BERTRAND de nietigverklaring vordert van de "beslissing van de
Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, een beslissing
van 15 april 1998, die hem op diezelfde datum ter kennis is gebracht";

Gezien het administratief dossier;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en
van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer HENSENNE, auditeur bij de
Raad van State;

Gelet op de beschikking van 27 december 2000, waarbij de
neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en
gezien de laatste memorie van verzoeker;

Gelet op de beschikking van 25 januari 2002, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 1 maart 2002;

Gehoord het verslag van de heer VANHAEVERBEEK, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. A. FRANKEN, advocaat, die voor de verzoekende partij verschijnt, en van Mr. JASPAR, loco Mr. Ph. LEVERT, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer HENSENNE, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van het beroep tot nietigverklaring:

1. Verzoeker is onderofficier bij de rijkswachtbrigade van Bassenge.
2. Op 20 juni 1989 reden verzoeker en twee van zijn collega's omstreeks 13.30 uur in een jeep tussen Lanaye en Eben-Emael, toen hun aandacht getrokken werd door een persoon op een bromfiets die wegreed zodra hij hen had opgemerkt. Ze hebben de achtervolging ingezet, waarna een tweede bromfietser is opgedaagd. De bestuurder van die tweede bromfiets is gevat door een collega van verzoeker die daarvoor uit de jeep was gesprongen. De jeep heeft vervolgens de eerste bromfiets kunnen inhalen. De bromfietser is gevallen en heeft geprobeerd te vluchten door rechtsomkeer te maken. Daarbij heeft hij verzoeker aangereden die uit de jeep gesprongen was om hem te vatten.
3. De bromfietser, Marcel Jacobus COENEN, vijftien jaar oud, heeft de volgende verklaring afgelegd:

" (...) Vandaag, 20 juni, om 13.30 uur was ik zeer bang toen ik u heb gezien. Ik heb niet meteen uw uniform gezien. Bovendien ben ik pas 15, daarom ben ik gevlucht. Ik heb opnieuw rechtsomkeer gemaakt om u van mij af te schudden toen ik uw waarschuwingssignaal hoorde, ik heb wederom rechtsomkeer gemaakt en ben gevallen. In mijn val heb ik een rijkswachter meegenomen die gewond is geraakt. Ik betreur dat. Ik erken

dat ik zeer gevaarlijk gereden heb en verhinderd heb dat uw voertuig, een jeep, me kon inhalen, dat ik mijn leven in gevaar heb gebracht door als een gek te rijden en een rijkswachter verwond heb."

4. Verzoeker en zijn twee collega's hebben tijdens hun verhoor op 20 juni 1989 het volgende relaas gedaan van de feiten:

" (...) De achtervolging van de eerste bromfietser wordt voortgezet. Deze slalomt om te voorkomen dat de dienstwagen hem kan inhalen. We rijden op de grasberm en proberen de betrokkene te doen stoppen, die zich niets van onze aanmaningen aantrekt. We laten het waarschuwingssignaal horen, maar tevergeefs. We slagen erin op zijn hoogte te komen, en de derde rijkswachter springt meteen uit de jeep om de bestuurder te vatten, die rechtsomkeer maakt. Hij wil nog opnieuw vertrekken en rijdt de derde verbalisant aan."

5. Op 14 februari 1990 heeft de procureur des Konings te Luik het strafdossier overgezonden aan zijn collega te Maastricht, met toepassing van artikel 42 van het Verdrag aangaande de uitlevering en de rechtshulp in strafzaken tussen het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden, en van het Protocol betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor ambtenaren die optreden op het grondgebied van een andere Partij, ondertekend op 27 juni 1962 te Brussel en goedgekeurd bij de wet van 1 juni 1964.
6. Op 23 mei 1990 heeft het parket van het arrondissement Maastricht aan de raadsman van verzoeker laten weten dat, gelet op de leeftijd van Marcel COENEN, er geen strafrechtelijk gevolg is gegeven aan het dossier.
7. Op 23 oktober 1990 heeft verzoeker Marcel COENEN gedagvaard vóór de rechtbank van eerste aanleg te Luik om schadevergoeding te krijgen. Op 21 september 1995 heeft de rechtbank Marcel COENEN veroordeeld tot het betalen van een hoofdsom van 706.700 frank, te vermeerderen met de bijkomende kosten en de uitgaven, waarbij laatstgenoemde bedragen vastgesteld zijn op 63.727 frank. Op 12 oktober 1995 heeft verzoeker dit vonnis laten betekenen en ten uitvoer laten leggen, maar tevergeefs.
8. Op 26 december 1995 heeft verzoeker een verzoekschrift ingediend bij de Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, om van de Staat een forfaitaire tegemoetkoming te krijgen in de vergoeding van zijn nadeel.

9. Bij beslissing van 15 april 1998 heeft de tweede kamer van de Commissie de vordering onontvankelijk verklaard wegens de onopzettelijke aard van het ongeval.

Die beslissing, die de bestreden handeling is, is gemotiveerd als volgt:

" Feitenrelaas en gerechtelijke gevolgen

In het proces-verbaal opgemaakt op 20.06.89 worden de feiten weergegeven zoals die uiteengezet zijn door de collega's van verzoeker, beiden rijkswachter: toen ze met dienst waren op het grondgebied van Eben-Emael werd de aandacht van verzoeker en van twee collega's getrokken door een bromfietser die op de vlucht sloeg zodra hij de rijkswachters had opgemerkt.

Deze achtervolgen hem, maar wanneer ze bij hem komen maakt de vluchtende bromfietser rechtsomkeer en begint hij te slalommen om te beletten dat de dienstwagen hem kan inhalen.

De rijkswachters slagen erin tot bij de bromfietser te komen. Verzoeker springt uit de auto om hem te vatten, maar de bromfietser probeert nog weg te rijden en rijdt verzoeker aan.

De bromfietser belandt in de gracht.

Er is geen strafvordering ingesteld aangezien het betrokken dossier geseponeerd is door het parket te Maastricht waaraan het parket te Luik het voor verdere behandeling had overgezonden.

In haar vonnis van 21.09.95 doet de rechtbank van eerste aanleg te Luik uitspraak bij verstek en veroordeelt ze de genaamde Jacobus COENEN tot het betalen van het bedrag van 706.700 frank, naast intresten en kosten, aan verzoeker.

Medische gevolgen

In haar beslissing alvorens recht te doen van 02.01.91 wijst de rechtbank van eerste aanleg te Luik dokter Charles DENOEL aan als medisch expert.

In diens verslag van 16.03.97 besluit dokter DENOEL:

- tot een VTI 100% van 20.06.89 tot 15.10.89
GTI 20% van 16.10.89 tot 07.01.90
VTI 100% van 08.01.90 tot 26.08.90
GTI 20% van 27.08.90 tot 30.09.90
GTI 10% van 01.10.90 tot 31.12.90,
- dat de datum van consolidatie redelijkerwijze kan worden vastgesteld op 01.01.91,
- dat er op die datum nog sprake is van een arbeidsongeschiktheid van 8% met verhaal op zijn economisch vermogen,
- dat het smartengeld en de morele schade verrekend zijn in de verschillende voorgestelde percentages,
- dat een marge behouden moet blijven in geval van verslechtering van de rechterknie,
- dat het thans onmogelijk is een antwoord te geven op de vraag of de toestand van een knie die geopereerd is aan een gewrichtsband in het centrum van de knie (voorste kruisband) gestabiliseerd is.

Ontvankelijkheid van de aanvraag

Artikel 31, § 1, van de wet van 1 augustus 1985 bepaalt dat 'wie ernstig lichamelijk letsel of nadeel voor zijn gezondheid heeft ondervonden als rechtstreeks gevolg van een opzettelijke gewelddaad in België gepleegd, (...) een hulp (kan) aanvragen'.

Vereist is dat die daad:

- een materieel element bevat dat bestaat in het gebruik van geweld tegen een persoon,
- een moreel element bevat dat bestaat in de bedoeling van de aanvaller om die gewelddaad te plegen, wat de strafbare feiten te wijten aan gebrek aan voorzichtigheid of nalatigheid uitsluit.

In het proces-verbaal dat op 20.06.89 is opgemaakt door de rijkswacht van Luik, verklaart de genaamde COENEN echter: '(...) Vandaag, 20 juni, om 13.30 uur was ik zeer bang toen ik u heb gezien. Ik heb niet meteen uw uniform gezien. Bovendien ben ik pas 15, daarom ben ik gevluht. Ik heb opnieuw rechtsomkeer gemaakt om u van mij af te schudden toen ik uw waarschuwingssignaal hoorde, ik heb wederom rechtsomkeer gemaakt en ben gevallen. In mijn val heb ik een rijkswachter meegenomen die gewond is geraakt. Ik betreur dat. Ik erken dat ik zeer gevaarlijk gereden heb en verhinderd heb dat uw voertuig, een jeep, me kon inhalen, dat ik mijn leven in gevaar heb gebracht door als een gek te rijden en een rijkswachter verwond heb.'

In het verslag van de rijkswachters wordt die versie niet tegengesproken, aangezien deze in het proces-verbaal van 20-06-89 het volgende feitenrelaas geven: '(...) De achtervolging van de eerste bromfietser wordt voortgezet. Deze slalomt om te voorkomen dat de dienstwagen hem kan inhalen. We zijn op de grasberm gereden en hebben geprobeerd de betrokkene te doen stoppen, die zich niets van onze aanmaningen aantrok. We hebben toen het waarschuwingssignaal laten horen, maar tevergeefs. We zijn erin geslaagd op zijn hoogte te komen, en de derde rijkswachter is meteen uit de jeep gesprongen om de bestuurder te vatten, die rechtsomkeer maakt. Hij wil nog opnieuw vertrekken en rijdt de derde verbalisant aan.'

Het ziet er dus niet naar uit dat de genaamde COENEN de bedoeling heeft gehad verzoeker te verwonden, maar wel dat hij onvrijwillig het ongeval heeft veroorzaakt toen hij aan de verbalisanten wou ontsnappen.

Om die redenen:

Gelet op de artikelen 31 tot 41 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, gewijzigd bij de wetten van 17 en 18 februari 1997, op de artikelen 28 tot 32 van het koninklijk besluit van 18 december 1986 betreffende de Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, en op de artikelen 39 tot 42 van de op 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

De Commissie, die uitspraak doet op tegenspraak en in openbare terechtzitting,

- verklaart de vordering niet-ontvankelijk.";

Overwegende dat verzoeker een enig middel ontleent aan schending van artikel 149 van de Grondwet, dat bepaalt dat elk vonnis met

redenen omkleed is en in openbare terechtzitting moet worden uitgesproken; dat hij aanvoert dat "de bestreden beslissing, doordat ze louter steunt op het verslag van de verbalisanten, verkeerdelijk oordeelt dat "(het (...) er dus niet naar (uitziet) dat de genaamde COENEN de bedoeling heeft gehad verzoeker te verwonden, maar wel dat hij onvrijwillig het ongeval heeft veroorzaakt toen hij aan de verbalisanten wou ontsnappen"; dat hij stelt dat "het Ministerie van Justitie daarbij kennelijk het relaas van de feiten gedaan door de verbalisanten uit het oog verliest", alsook de verklaringen van de persoon die de feiten heeft gepleegd; dat hij voorts ter adstructie van zijn oordeel de woorden van Mevrouw Gertruda JAMIN aanhaalt, die burgerrechtelijk aansprakelijk is voor de betrokkene, alsook de samenvatting van de feiten gegeven door dokter DENOEL, die door de rechtbank van eerste aanleg te Luik is aangewezen en die verklaart dat "de bromfietser in volle vaart op de voetganger is afgereden en de heer BERTRAND heeft aangereden tegen de rechterknie"; dat hij besluit "dat bijgevolg vaststaat dat het gedrag van de heer Jacobus COENEN wel degelijk een opzettelijke gewelddaad uitmaakt en hij er niet voor heeft teruggedeinsd herhaaldelijk het leven en de fysieke integriteit van de verbalisanten die hem probeerden te vatten in gevaar te brengen, waarbij de botsing met de heer BERTRAND een einde heeft gemaakt aan de betrokken vlucht met weerspanningheid";

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat "op de dag van het ongeval het feitenrelaas van verzoeker en zijn twee collega's en dat van de jonge bromfietser identiek waren", dat "geen van de drie verbalisanten op enig moment heeft gezegd dat de jonge Marcel COENEN bewust op verzoeker was afgereden", dat dus "uit die twee verhoren wel degelijk blijkt dat de jonge Marcel COENEN schrik heeft gekregen toen hij de rijkswachters zag en wanhopig geprobeerd heeft aan hen te ontsnappen door verscheidene keren rechtsomkeer te maken, waarbij hij uiteindelijk verzoeker heeft aangereden tegen diens knie, voordat hij is gevat", dat "het feit dat de jonge Marcel COENEN erkend heeft gevaarlijk te hebben gereden geenszins betekent dat het gaat om een opzettelijke gewelddaad" en dat "het feit dat zijn grootmoeder erkent aansprakelijk te zijn, niet relevant is, aangezien de burgerrechtelijke aansprakelijkheid zelfs bij de kleinste onvoorzichtigheid in het geding komt"; dat de verwerende partij bovendien opmerkt "dat de samenvatting van de feiten door dokter DENOEL slechts een overname is van het feitenrelaas dat verzoeker op 27 februari 1991 heeft gegeven" en "daaraan niet meer gewicht mag worden gegeven dan aan het relaas dat verzoeker op de dag zelf van het ongeval, op 20 juni 1989, heeft gegeven in het bijzijn van zijn twee collega's"; dat de verwerende partij ten slotte de interpretatie betwist die verzoeker geeft aan het begrip opzettelijke gewelddaad bedoeld in

artikel 31 van de wet van 1 augustus 1985, welk begrip volgens de rechtsleer "inhoudt dat de dader specifiek de bedoeling heeft gehad afbreuk te doen aan de fysieke integriteit";

Overwegende dat verzoeker in zijn wederantwoord stelt dat "de verwerende partij verkeerdelijk verwijst naar een gedeelte van de rechtsleer luidens hetwelk ongevallen en strafbare feiten te wijten aan een gebrek aan voorzichtigheid of aan nalatigheid buiten de werkingssfeer van de Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden" vallen, en "van oordeel is dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen het element van opzet vereist bij de wet en het strafbaar opzet, dat inherent is aan ieder strafbaar feit"; dat hij aanvoert dat "op het moment dat hij uitgestapt is om de vluchtende knaap te vatten, laatstgenoemde absoluut moest weten dat hij te maken had met rijkswachters en hij opzettelijk op (hem) is ingereden" en dat uit de uiteenzetting van de feiten "overduidelijk blijkt dat, zelfs indien de jonge Jacobus COENEN geen nadeel wilde berokkenen, hij wel degelijk de strafbare bedoeling heeft gehad met zijn bromfiets in te rijden op één van de verbalisanten"; dat hij voorts stelt dat "de Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden ten onrechte geoordeeld heeft dat twijfel bleef bestaan omtrent de vraag of de genaamde COENEN met zijn manoeuvres de bedoeling had de rijkswachters te verwonden dan wel of deze het gevolg waren van de schrik die hij voor hen had en dat in het verslag van het auditoraat (...) die mening wordt gedeeld", dat "de heer COENEN in het onderhavige geval duidelijk heeft erkend alles te hebben gedaan om te proberen aan de verbalisanten te ontsnappen en niet kon beweren dat hij hun hoedanigheid van politieambtenaren niet had opgemerkt, gezien het voertuig waarmee ze reden, het waarschuwingssignaal dat ze hadden laten horen ..." en dat "de heer COENEN bijgevolg aldus erkend heeft volstrekt opzettelijk als een gek te hebben gereden om de verbalisanten van zich af te schudden, waarbij hij tegen de heer BERTRAND is gebotst, die hem probeerde te vatten";

Overwegende dat de Raad van State als administratief cassatierechter zijn beoordeling van de feiten niet in de plaats mag stellen van die van de Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, maar zijn toetsing strikt moet beperken tot de controle van de materiële juistheid van de feiten en de juridische kwalificatie ervan; dat de Commissie in het onderhavige geval, door de processen-verbaal die op de dag zelf van de feiten zijn opgemaakt, in aanmerking te nemen, door te oordelen dat de versies van de feiten die ze bevatten niet met elkaar in tegenspraak waren en door erop te wijzen dat daaruit niet kon worden afgeleid dat de dader van de feiten "de bedoeling heeft gehad verzoeker te verwonden, maar wel dat hij onvrijwillig het ongeval heeft

veroorzaakt toen hij aan de verbalisanten wou ontsnappen", de in het middel genoemde bepaling niet geschonden heeft; dat het middel niet gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 173,53 euro, komen ten laste van de verzoekende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op zevenentwintig maart tweeduizend twee door:

de HH.	MESSINNE,	kamervoorzitter,
	VANHAEVERBEEK,	staatsraad,
	JAUMOTTE,	staatsraad,
	REINSON,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

Chr. REINSON.

J. MESSINNE.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.